

EDITORIAL

Marcos sadto kag subong: papet, pasista kag paantus sa pungsod

Masyado ka athag sa pumuluyong Pilipino nga si Ferdinand Marcos Jr, ang subong nga hepe sang papet nga estado, ang wala sang kin-alain sa iya amay nga sadto isa ka diktadur: pareho sila papet, pasista, korap kag paantus, kag wala sang pag-ulikid sa kaayuhan sang pumuluyong gutom kag naga-antus.

Ang mga kabangdanan nga ini ang nag-isa kag nagtulod sa sa pumuluyo nga mag-alsa sa EDSA masobra tatlo kag tunga na ka dekada ang nakaligad. Ini man ang naghugpong sa ila subong nga magbato para isulong kag ipakigbato ang ila mga kinamatarung kag kaayuhan, kag ang ila handum para sa matuod nga pungsodnon nga kahilwayan kag demokrasya. pareho sang amay nga diktadur, ginagamit ni Marcos Jr. ang pinakadunot kag pagpangtorse nga mga pamaagi sang nagahari nga sahi sa pagpadalagan nga napun-an sa krisis nga sistemang mala-kolon-yal kag malapyudal sa Pilipinas.

Sunud-sunuran si Marcos Jr. sa mga dumuluong nga gahum kag wala sang bisan gamay nga dungog sa ginahimo nga pagsungka sang independensia kag kasiguruhan sang pungsod sa mga dumuluong nga gahum, ilabi na sa US kag China.

Mga patakaran nga neoliberal nga ginsuguran sang iya amay sad-tong dekada 1970, ang ginapaturman subong ni Marcos Jr. Ginaduso niya ang todo-larga nga liberalisasyon sa pagpangapital kag importasyon sa ngalan sang “lubos nga pagbukas sang pwertahan”. Gina-hatag tanan nga pabor kag pasalig sa dumuluong nga dalagko nga kapitalista, ilabi na ang manubo nga sweldo sa mga mamumugon

kag indi pagsukot sang buhis. Gin-tugyan man sa mga dumuluong kapitalista ang lubos nga kahilwayan nga angkonon ang duta sang mga mangunguma kag tumandok nga pumuluyo, kag kawaton ang mang-gad sa mga bukid, suba kag dagat.

Pila ka dekada na nga ginawa-sak sang mga patakaran nga ini ang palangabuhian sang mga pumuluyo, ang lokal nga produksyon kag ekonomiya sang Pilipinas. Sa ngalan sang liberalisasyon sa importasyon, ginapasugtan nga magtumpok ang mga dumuluong nga produkto sa pungsod kag tampukan ang lokal nga produksyon, ilabi na sa agrikultura. Halos indi na makaginhawa ang masang mangunguma tungod sa kadamuon sang imported nga bugas, nagkalain-lain nga utan, sibuyas, ahos, kag bisan asin. Sa ngalan sang deregulasyon, ginahatagan ligwa ang mga burges komprador nga dalagko nga komersyante, kag importer kag is-

magler (nga kalabanan pareho nga mga ta-wo ukon pamilya lang man sa giha-pon) agud sobra-sobra nga patungan ang presyo sang mga balaklon.

Sa nagligad ha-los apat nga dekada, padayon nga nadu-not kag ilabi nga at-rasado ang produk-syon sa pilipinas kag ilabi nga ginlupog ang ekonomiya sang pungsod. Ginapagwa

nga “kauswagan” ang dumuluong nga pagpangapital sa mga “export processing zone” bisan wala naman ini nagapasanyog sa lokal nga ekonomiya. Agud tabunan ang permanente nga kakulangan sang kwarta tungod sa indi alalangay nga dumuluong nga baligyaanay, ilabi nga nagsandig ang pungsod sa dumuluong nga pagpangutang kag pagpada sang mga Pilipino nga mamumugon sa tabok dagat nga amo ang tagadala sang dolyar sa pungsod. Tuig-tuig, isa sa apat ka bahin sang badyet sang pungsod ang nagakadto sa pagbayad-utang, nga indi naman mapuslan sang pumuluyo.

Pareho sang sayop nga prayoridad sang iya amay kag sang mga nagsunod nga reaksyunaryo nga gobyerno, masyado ka kulang ang gintigana nga badyet ni Marcos Jr. sa ikaayong lawas, edukasyon kag iban pa nga serbisyo pangkatilingban. Sa pihak nga bahin, nagadako naman nga nagadako ang pondo nga ginagasto sa Armed Forces of the Philippines (AFP) para magbakal sang mga helikopter kag eroplanong pang-gyera, amuman sang mga bomba, bala kag iban pa nga kagamitan pang-gyera nga gamiton agud pungan, hadlukon kag tapnaon ang pagbato sang pumuluyo.

Ang daklarasyon ni Marcos Jr.

nga “abyan sang tanan” sa kama-tuoran patakaran sang pagpaulipon sa tanan. Sa kongkreto, kasan-o lang nagsugot siya sa plano sang gobyerno kag militar sang US nga magtukod sang dugang nga lima pa ka base militar sa sulod sang mga kampo militar sang AFP sa Cagayan, Isabela kag Palawan. Plano sang US nga gamiton ang mga ini para mag-istasyon sang mga tropa kag magpwesto sang mga misayl nga igataya sa China. Nagsugot man si Marcos sa ginhambal kuno nga pagbinuligay sa pagpatrolya sang mga barko panggyera sang US kag mga pwersa sang AFP. ang mga tikang nga ini ang kabahin sang estratehiya militar sang US nga gamiton ang Pilipinas, pati na ang Japan, South Korea, Taiwan, kag iban pa nga pungsod, nga lunsaran agud magamit sa pagpanulsol sang gyera sa China, pareho sang ginhimo sini nga paggamit sa Ukraine agud gerahon ang Rusya.

Apang, daw tuod si Marcos nga wala sang may ginhimo sa atubang sang padayon nga paggamit sang China sa pito ka pasilidad militar nga kadam-an gintukod sini sa sulod sang teritoryo pandagat sang Pilipinas. Mas lala pa, gin-imbilihan ni Marcos ang Chinese Construction and Communication Corporation, isa ka kompaniya nga ginapanagi-

yahan sang gobyerno sang China nga bantog sa pagpanuhol kag korapsyon. Kabahin ini sa mga kompanyang imbolbado sa malaparan nga pagpang-guba sa dagat sang Pilipinas. Gina-engganyo ni Marcos nga pasangkaron ang operasyon sang kompaniya nga ini sa pilipinas, kabaylo sang dugang nga pautang halin sa China. Pareho sadtong panahon sang diktadurang Marcos, makasuluka na subong ang baho sang korapsyon. Luwas sa pagbaton sang suhol sa mga dumuluong nga kompaniya, nabuyagyag man kasan-o lang nga imbolbado man si Marcos jr. sa dalagko nga ismagling, nga ang iban kilala nga pamilya sang asawa nga si Liza Araneta. ginapadali man ni Marcos ang pagdihon sang Maharlika Investment Fund para makamol ang ginatos ka bilyon nga pondo sang gobyerno kag ibutang sa mga ginapaburan niya nga mga negosyo.

samtang ilabi nga nagasingki ang pagkapapet ni Marcos Jr., ang korapsyon kag pagpa-antus sa pungsod, ilabi man nga nagapintas kag nagadalom ang brutalidad sang gyera sang reaksyunaryong estado batok sa pumuluyo. Sa duso man sang amu nga imperyalistang US, nagapintas ang ginapatuman nga kampanya sang AFP kag Philippine National police (PNP) sa pagtapna sa pumuluyo. Pareho kapintas sadto sa laye militar ni Marcos ang pampulitika nga pagpangsumpo kag kontra-insurhensya subong. Lapnagon kag wala untat nga pagtapak sa mga tawhanong kinamatarung kag internasyunal nga makitawhanong laye.

Pareho sa idalom ni Marcos Sr., nalumos sa lunang kag pag-antus ang masang mamumugon, mangu-nguma kag bug-os nga pumuluyo sa idalom ni marcos Jr., samtang nagalangoy naman sa luho kag manggad ang mga asendero, dalagko nga burgesya komprador kag dumuluong nga dalagko nga kapitalista. Sa atubang sang ginaantos nila nga pagpamigos kag pagpanghimulos, maathag nga wala sang iban nga banas para sa pumuluyo kundi ang banas sang rebolusyonaryo nga pagbato. **AB**

<div><div></div><div>Tuig LIV No. 3 Pebrero 7, 2023</div></div>	
<div>Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginaganyat ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga pagsaway kag rekomendasyon sa pagpauswag sang aton nga pahayagan.</div>	
<div><div>Kaundan</div><div><div>Editorial: Marcos sadto kag subong: papet, pasista kag paantus sa pungsod1</div><div>Pagsaulog kag paghanas sa Western Samar3</div><div>Pulis sa S. Panay, ginhan-usan sang BHB3</div><div>Plano nga ehersisyo militar sang US, ginkondena3</div><div>Pagtaas sang GDP, “layo sa sulok-sulok”4</div><div>NDFP consultant kag 4 pa,gin-aresto4</div><div>Mga protesta4</div><div>Kinamatarung sang mamumugon, ipakig-away!5</div><div>Sa malip-ot nga pulong6</div><div>Pamatukan ang labor export policy7</div><div>Durante, 1001st IBde, berdugo sang Davao8</div><div>Armado nga pagbato sa Myanmar9</div><div>Pasidungog sang CPI (Maoist) kay Ka Joma10</div></div></div>	
<div>Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Pilipinas</div>	
<div> ang.bayan@cpp.ph</div>	<div> @angbayan1969</div>

Pagsaulog kag paghanas sang BHB, ginlunsar sa Western Samar

Sa pihak sang pasista nga mga atake sang Armed Forces of the Philippines (AFP) kag nakapokus nga operasyon militar sa mga banwa sang Samar, padayon nga nagmadinalag-on ang mga yunit sang hukbo sa probinsya. Nakalunsar ang BHB sang mga pagsaulog kag iban pa nga aktibidad sadtong ulihi nga kwarto sang 2022.

Sadtong Disyembre 25, 2022, nag-ululupod ang mga Pulang hangaway sang BHB kag mga katapo sang rebolusyonaryong organisasyon masa para saulogon ang anibersaryo sang Partido kag pasidunggan ang mga rebolusyonaryong martir. Nangin sentro sang programa ang pagdumdom sa mga dungganon nga kadalag-an sang Partido sa isla sa nagligad nga tuig.

Ginkilala sa pagtipon-tipon ang pagkabaganihan sang Dolores 22, ni Joel Arceo (Ka Divino) kag iban pa. Nagpatigayon man sang malinong nga *21-gun salute* bilang paghatag sang pinakamataas nga pasidungog kay Kaupod Jose maria Sison.

Paghanas militar

Sadtong ulihi nga semana sang Oktobre 2022, ginlunsar sang BHB-Western Samar agud pakusgon ang ikasarang sang mga Pulang hangaway sa hugot nga pagsunod sa ku-

mand, nagkalain-lain nga pormasyon kag maniobra pangkombat kag depensa, kag iban pa.

Isa sa mga tumalambong sa paghanas ang bag-o rekrut nga si Ka Rain, 20 anyos, kag katapo sang Kabataan Makabayan sa ila nga baryo. Ginpataas sang paghanas ang iya kompyansa agud mag-uyat sang armas kag magbato sa kaway.

Nangin madinalag-on ang paghanas sa pihak sang malain nga kahimtangan sa panahon. Balon sang mga hangaway ang ila nga tinunan sa pagpatuman sang ila nga hilitukon. Pahayag ni Ka Pander nga amo ang puno nga tighanas, “Dapat kita nga mga Pulang hangaway permi nga uhaw sa mga pagtuon kag paghanas tungod sini nag-uswag ang aton nga mga ikasarang kag rebolusyonaryong diwa para sa mas sobra pa nga amot sa kahublagan nga magahilway sa pumuluyong Pilipino.”

AB

Plano nga ehersisyo militar sang US kag Pilipinas sa Ilocos, ginkondena

GINKONDENA SANG National Democratic Front-Ilocos ang plano nga maglunsar sang ika-38 nga Balikatan Exercise sang mga suldado nga Pilipino kag Amerikano sa Ilocos Norte sa palaabuton nga Abril 24-27. Nakatalana ini nga tambungan sang 16,000 nga suldado, base sa pasiuna nga balita.

Suno sa NDF-Ilocos, ikaduha nga ehersisyo militar na ini nga igalunsar sa Ilocos norte. Una nga gintigayon ang gin-isa nga paghanas sang Philippine marines kag US marines sa Currimaog kag laoag City sadtong Hunyo 2022.

Sa pahayag ni Col. Michael Logico, nagapamuno sa nasam-bit nga ehersisyo militar, gintalana sini ang Barangay Bayog, Burgos bilang “operational area” sa pagahimuon nga ehersisyon. Ang baybayon sang Bayog ang magamit bilang *coastal air defense site*. Diri man tigayunon ang *live fire exercises* agud tilawan ang mga bag-o nga kagamitan panggyera sang US.

Panindugan sang NDF-Ilocos, ibutang sini sa piligro ang pumuluyong Ilocano kag magalapas sa soberanya sang Pilipinas. Nagpahanumdom man sila sa perwesyo nga mahatag sang ehersisyo sa kinaiyahan kabahin ang posible nga pagkaguba sang mga *coral reef* sa mga dagat sang lugar. Dugang pa, ibutang sa kadilikadohan sang *live fire exercise* ang mga komunidad sang mga mangingisda kag mangunguma.

Ang US-RP Balikatan Exercises ang nabalay sa indipatas nga Mutual Defense Treaty kag Visiting Forces Agreement. dugang sa Ilocos Norte, may mga bahin ini nga ilunsar sa Fuga, Calayan kag Batanes.

Pulis sa Southern Panay, ginhan-usan sang BHB

GINBALITA SANG Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Southern Panay ang mga armadong aksyon nga ginlunsar sini sa nagligad nga bulan batok sa salot nga mga pwersa sang pulis kag militar sa sur nga bahin sang isla.

Ginpalukpan sang yunit sang BHB ang detatsment sang 2nd Platoon, 1st Iloilo Mobile Company sang pulis sa Barangay Mayang, Tubungan, Iloilo sadtong Pebrero 1. Bag-o sini, ginpalukpan sang hangaway sang banwa ang detatsment sang CAFGU sa Barangay Tubudan, San Remigio, Antique sadtong Enero 28.

Samtang, sadtong Disyembre 11, 2022, gin-ambus sang BHB ang gin-isa nga pwersa sang San Remigio Municipal Police Station kag Antique Mobile Force nga naga-operasyon sa Barangay Aningalan, San Remigio, Antique. Duha ka police ang napilasan sa ambus.

Sa isla sang Negros, nahalitan sang BHB-Southwest negros ang mga suldado sang 15th IB sa isa ka engkwentro sa Sityo Malipayon, Barangay San Jose, Sipalay City sadtong Enero 18. Tatlo ang kumpirmado nga napatay sa 15th IB samtang pito ang pilason.

ginpalupkan naman sang BHB-north Negros ang detatsment sang CAFGU sa Barangay Bandila, Toboso, negros occidental sang Enero 31.

Pagtaas sang GDP, “layo sa sulok-sulok”

Indi mabatyagan sang pumuluyo, ilabi na sang mga pigado, ang ginapabugal ni Ferdinand Marcos Jr. nga 7.6% nga pagtaas sadtong 2022 sang *gross domestic product* (GDP o lokal nga produksyon) saang Pilipinas. Base sa grupo nga kadamay, “layo sa sulok-sulok” sang pigado nga Pilipino ang ginsaalog nga “pag-uswag” ni Marcos Jr. Wala sila nagasalig nga masabat sang “byahero nga presidente” ang nagaraguok nila nga tiyan.

Ginatawag sang mga pigado ang paghari ni Marcos Jr bilang “gutom era”. Base mismo sa estdistika sang estado, nagdako padulong 20 milyon (nadugangan sang 2.3 milyon) ang pigado sadtong 2022. Pinakamadamo ang nag-aantus sang gutom halin Oktobre kag Disyembre sadtong nagligad nga tuig tungod sa nagataas nga presyo sang mga balaklon.

“Flash in tha pan” ukon isa ka bagay nga madasig lang mag-agi kag indi na maliwat ang tawag sang ibon Foundation sa ginapabugal nga pag-uswag sang GDP. “Rebound” o bwelo lang ini halin sa mabaskog nga paghagmak sang ekonomiya nga tungod sa hugot nga *lockdown* sa panahon sang pandemya. Sigurado nga may yara sang mataas nga pagbagsak subong nga tuig, base sa institusyon.

Gina-into lamang sang gobyerno ang publiko kaangot sa pag-uswag, base sa Ibon. Gusto lamang sini ibida ang kuno “maayo nga pagtimon” ni Marcos Jr. sa ekonomiya. Sa aktwal, indi ini magadugay tungod nalab-ot na ang “pag-taas” halin sa makasaysayan nga 9.5% nga paghagmak sang lokal nga produksyon sadtong 2020. “Magabalik na ini (ekonomiya) sa daan nga padron sang mahinay nga pagtaas bag-o ang pandemya.”

Sa kamatuoran, nagsugod na ang paghinay sa ikaapat nga kwarto sang 2022 kung sa diin nagtaas sang 7.2% ang ekonomiya, pinakamahinay sa bilog nga 2022. Ang ginapabugal nga “revenge spending” o pagtaas sang gasto sang pamilya (*household consumption*) ang nag-gamay na halin sang ikaduha nga kwarto sang tuig. Wala sang bwelo ang pag-gasto bisan pa sadtong Paskwa.

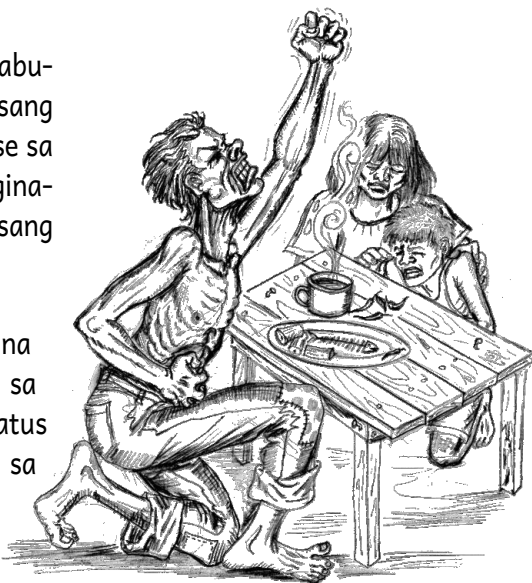
Samtang, ikatatlo nga tuig na nga hagmak ang produksyon sa agrikultura. Base mismo sa datus sang estado, negatibo o yara sa -0.1% nga pagbag-o sa lokal nga agrikultura sadtong 2022. Bag-o sini, nagkitid ang produksyon sa sektor sang -1.7% (2021) kag -1.2% (2020). Bisan sadtong 2019, indi signipikante ang pagbag-o sa agrikultura (0.3%). Sa pasunod nga tatlo ka tuig, hagmak ang pananom kag pangisda. May gamay nga pagtaas sa produksyon sang *livestock* (1.9%)pero kulang ini agud batakon ang tantos sang pag-uswag sa bug-os nga sektor.

Indi solusyon sa krisis

Indi maresolba ang pangmala-wigon nga krisis sa ekonomiya sang Pilipinas paagi sa Philippine Development Plan (PDP) 2023-2028, ang programa sa ekonomiya ni Ferdinand Marcos Jr. Gintawag sang Ibon ang plano nga “karaan na” ang balayon sini.

Ang PDP nga ini, base sa institusyon, ang pangsiyam na sa mga “programa pangkauswagan” halin sa panahon sang diktaduryang Marcos. Halin sang una tubtob subong, nakatum-ok ang mga programa nga ini sa pagpatuman sang mga reporma para sa “hilway nga baligyaanay”. Ang gusto lamang sini ihambal nga magapadayon ang nakabase-sa-eksport nga produksyon samtang nagasala ang reaksyunaryong estado nga maka-engganyo sang dumuluong nga pangapital.

Ginpahayag sang Ibon ang datus sang estado nga nagahambal nga nagdako ang bahin sang produksyon pang-eksport halin 16% sang GDP sadtong dekada 1980 padulong 40% sadtong dekada 2000.

Anom ka beses naman nga nagdako ang damuluong nga pangapital halin dekada 1980 (5% sang GDP) padulong 29% sa subong.

Sa atubang sini, hagmak ang padron sang pagmanupaktura kag agrikultura halin pa dekada 1950. Amuman, nagagamay ang isip sang gin-employo sa trabaho sang mga mamumugon.

Ilabi nga ginalubong sang PDP 2022-2028 ang pungsod sa grabe nga krisis. Ini tungod nga nabalay ang plano sa patakaran globalisasyon nga rason sang malaparan nga kawad-on sang trabaho, kapigaduhon kag wala sang pag-uswag sa nagligad nga apat ka dekada.

Imbes nga pauswagon, pada-yon nga pagapatyon sang rehimen ang produktibo nga mga sektor sa ekonomiya, partikular ang agrikultura, paagi sa wala pugong nga importasyon. Wala ini sang may ihatag nga suporta bisan sa subong nga produksyon.

Pareho sang mga plano sa ekonomiya sang nagligad nga mga reaksyunaryo nga rehimen, wala ini plano nga ihatag sa mga mamumugon ang makabuhì nga sweldo kag programa para sa reporma sa duta, pagpataas sang presyo sa pagbakal sang mga produkto pang-agrikultura sang mga mangunguma kag iban pa nga kinahanglanon nga reporma para pataason ang kabuhì kag palangabuhian sang mayorya sang mga Pilipino.

AB

NDFP consultant kag 4 pa, indi makatarunganon nga gin-aresto

Indi makatarunganon nga gin-aresto sang mga suldado kag pwersa sang Criminal Investigation and Detection group (CIDG) ang konsultant sang National Democratic Front of the Philippines (NDFP) para sa estoryahanay pangkalinong nga si Ruben Saluta, 75, kag iya nga asawa kag pareho nga rebolusyonaryo nga si Presentacion Cordon Saluta, 63, upod na si Yvonne Losaria sa ila ginadayunan nga balay sa Doña Soledad, Barangay Labangal, General Santos City sadtong Enero 30.

Gindakop si Saluta base sa himu-himo nga mga kaso sang pagpatay samtang si Presentacion kag Losaria ang ginpasakaan sang mga kaso nga rebelyon. Dugang diri, ginapagwa sang mga pwersa sang estado nga nakuha sa ila ang anom ka matag-as nga kalibre sang armas, mga bala kag iban pa nga gamit militar. Si Saluta ang tigulang na kag may yara sang *chronic pulmonary disease*. Pareho nga may *hypertension* siya kag ang iya nga asawa.

Sa Baguio City, gindakop sang mga pulis si Jennifer Awingan, isa ka tumandok sang Kalinga kag katapo sang Cordillera People's Alliance (CPA) sa iya nga balay sa Barangay Pinsao proper sadtong Enero 30. Ginpasakaan siya, upod ang walo pa nga iban, sang himu-himo nga kaso sang rebelyon sa rehiyon sang Cordillera kag Ilocos. Kabahin sa mga ginkasohan sila ni Windel Bolinget kag Steve Tauli, pareho mga upisyal sang CPA, Sarah Abellon, Lourdes Gimenez, Florence Kang, mamalidha sang Northern Dispatch nga si Niño Oconer, kag sila ni Jovensio Tangbawan kag Salcedo Dumayom Dappay Jr. indi sila pwede nga magpyansa sa mga kaso nga ini.

Gin-aresto man sang mga pulis ang unyonista kag propesor sang UP Diliman nga si Prof. Melania Flores sandtong Pebrero 6. Ginpasakaan siya sang kaso nga "paglapas sa Social Security Law". Base sa mga grupo, pagpang-ipit ini sa mga aktibista kag progresibo nga mga personahe.

Samtang sadtong Enero 30, gin-sapubliko sang Anti-Terrorism Council (ATC) ang pagtalana nga "terorista" kay Dr. Natividad Castro, kilala nga duktor nga ginpili nga magserbisyo sa mga komunidad sang Lumad kag mangunguma sa Mindanao. Ang ATC ang grupo nga gintukod sa gahum sang Anti-Terror Law.

Tuyo nga pagmasaker. Napatay si Danny Malinao sa tuyo nga pagmasaker sang 3rd Special Forces Battalion sa lima ka mangunguma sa Sityo Emerald, Diatagon, Lianga, Surigao Del Sur sadtong Enero 24. ang lima ang nagapangani sang utan sang ginpaulanan sang bala sang mga suldado. ginpagwa sang 3rd SFB nga isa ka engkwentro sa hangaway sang banwa ang nahitabo.

Paglapas sa makitawhanon nga laye. Nadakop sang mga suldado sang 85th IB ang pilason nga pulang hangaway nga si Jose Dela Cruz o Ka RC matapos ang isa ka inaway sa ba-

rangay Huyon-uyon, San Francisco, Quezon sadtong Enero 29. ginparada siya nga daw isa ka tropeyo imbes nga kilalahon bilang bihag sang inaway kag bulngon ang iya nga pilas.

Atake sa mga komunidad. Ginsulod sang halos 200 ka suldado sang 62nd IB ang Barangay Amuntay, binalbagan, Negros Occidental kag mga barangay sang Talaon, Aya kag Cansumandig sa La Libertad, Negros Oriental halin sadtong Enero 21 tubtob 27. Nalista diri ang nagkalain-lain nga kaso sang paglapas sa tawhanon nga kinamatarung.

Sa banwa sang La Libertad, tatlo ka beses nga pilit nga ginsulod kag ginpang-utingkay sang mga suldado ang balay sang mga tigulang nga mag-asawa nga sila ni Marting kag Roama Pedro sa Barangay Amuntay sadtong Enero 22 kag 23. Sa Barangay Aya, ginransak kag ginguba sang militar ang balay ni Dongkoy Pahayahay sadtong Enero 26. Ginsulod man ang balay sang mag-asawa nga Pecore sa Sityo Mambato, Barangay Talaon.

Sadtong Pebrero 2, ginpahog nga utdan sang ulo sang 79th IB ang mga mangunguma nga sila ni Rex Lumayno kag Eric Opinggo sa Sityo Odiong, Barangay Bandila, Toboso, Negros Occidental samtang iligal nga ginpreso.

Samtang, ginransak sang mga suldado ang balay ni Toto Palay sa pareho nga barangay sang san-o lang kag ginpahog nga bombahan ini.

Sadtong Enero 7, ginpahog sang militar ang sibilyan nga si Wendel Pasinabo nga utdan sang ulo. **AB**

#SaveSibuyan. Temporaryo nga napauntat sadtong Pebrero 4 sang mga residente sang Sibuyan Island sa Romblon ang illegal kag makahalalit nga pagmina sang Altai Philippine Mining Corporation matapos ang halos 2 ka semana nga barikada sang pumuluyo. Nangibabaw ang pumuluyo bisan pa mapintas nga ginbungkag ang barikada sadtong Pebrero 3.

Kampuhan sa Bacolod. Naglunsar sang 2 ka adlaw nga kampuhan ang mga mangunguma sang Negros sa atubang sang Department of Agriculture sa Bacolod City sadtong Enero 30-31 para iduso ang pagresolba sa madamo nga kaso sang kinagamo sa duta sa isla. Samtang yara sa kampuhan, nagtigayon sang pagpakig-dayalogo ang mga mangunguma sa mga upisyal sang DAR.

Pagdumdom sa Masaker sa Mendiola. Nagmartsa sa Mendiola sa Manila ang mga grupo sang mangunguma kag iban pa nga demokratiko nga sektor sadtong Enero 22 para dumdumon ang ika-36 nga tuig sang kawala hustisya sa mga biktima kag wala sa gihapon sang reporma sa duta.

Ibasura ang EDCA, MDT. Nagprotesta ang mga grupo nga kasumpong sang Bayan sadtong Pebrero 2 sa Quezon City agud pamatukan ang pagbisita ni US Defense Sec. Lloyd Austin nga may katuyuan nga padasigon kag padamuon ang pagtukod sang mga base militar sang US sa pilipinas.

Kinamatarung sang mga mamumugon, pangapinan!

Gin-updan sang nagkalain-lain nga aktibidad sang mga unyon, asosasyon kag hugpong sang mga mamumugon ang ginpatigayon nga High Level Tripartite Mission (HLTM) sang International Labour Organization (ILO) sa Pilipinas sadtong Enero 23-26. Katuyuan sang nasambit nga misyon nga imbestigahan ang mga paglapas sa kinamatarung sang mga mamumugon sa pungsod.

Ang HLTM ang ginlunsar matapos ginpanawagan sang mga mamumugon sadtong 2019 nga imbestigahan ang indi magnubo sa 380 ka kaso sang pagpang-atake sa mga unyonista, kag organisador. matapos ang sobra duha ka tuig nga paglikaw sang rehimen Duterte nga batunon ang HLTM, naduso nga madayon ini subong nga tuig.

Sa record sang Center for Trade Union ang human Rights (CTUHR), indi magnubo sa 56 ka mamumugon ang ginpatay sa idalom sang rehimen Duterte. Kabahin diri ang mga kaso sa Davao de Oro, Negros island, Bikol kag Southern Tagalog. Samtang, duha ka organisador sang mga mamumugon ang ginkuha sang mga pwersa sang estado kag tubtob subong wala pa nakit-an. Masobra 30 ka unyon ang biktima sang mga armado nga pwersa sang estado kag sang NTF-Elcac sang *red-tagging*, pagpamahog kag pilit nga pagpahlin sa ila sentro nga unyon.

Sa masobra anum na ka bulan ni Marcos Jr sa poder, may yara na sang 29 ka kaso sang pagpamahug kag intimidasyon sa mga mamumugon, apat ka kaso sang iligal nga pag-aresto kag pagpasaka sang himu-himo nga kaso. Nabalhag man ang kaso sang pagkuha sa duha ka organisador sang mga mamumugon sa Cebu. Sa subong, 27 ka unyonista kag tigpangapin sang kinamatarung sang mamumugon ang napreso kag nagapangatubang sang mga himu-himo nga kaso.

Paghiliusa kag hublag sang mga mamumugon

Bag-o nag-abot ang upisyal sang ILO, ginpatigayon sang Kilusang Mayo Uno (KMU) ang mga konsultasyon sa mga mamumugon sa

Visayas (Iloilo, Enero 5), Mindanao (Davao, Enero 7) kag Luzon (Laguna, Enero 10). Ginpabakod sa mga pagtililipon nga ini ang pagpakig-isa nila sa imbestigasyon sang ILO.

Kaangot sang misyon, gintukod ang All Philippine Trade Unions nga ginlakipan sang pinakadalagko nga sentro sang unyon pareho sang KMU, Federation of Free Workers, PSlink, Trade Union Congress of the Philippines, Partido Manggawa, Bukluran ng Manggagawang Pilipino, Sentro ng mga Nagkakaisa at Progresibong Manggagawa, Unyon ng mga Manggagawa sa Agrikultura, All Workers Unity.

Nagtipon man ang mga unyon sang mga tinawo sang gobyerno kag gintukod ang All Philippine Public Service Unions para iduso ang kinamatarung sa pag-union, benepisyo kag pagbasura sa kontraktwalisasyon. Nag-ululupod diri ang indi magnubo sa 12 ka pungsodnon nga sentro nga unyon sa pampubliko nga sektor.

Ginplatar naman sang mga mamumugon pang-ikaayong lawas sadtong Enero 22 ang ila nga 10 ka punto nga rekomendasyon agud kilalanon kag pangapinan ang ila mga kinamatarung. Ginduso naman sang mga manunudlo nga kilalanon ang ila nga kinamatarung sa pag-union kag dugang nga sweldo.

Sunud-sunod nga protesta ang ginlunsar sang mga grupo sa pamugon sa pungsodnon nga upisina sang Department of Justice kag Department of Labor and Employment sa Manila. Sa mismo nga adlaw sang pagsugod sang ILO-HLTM sadtong Enero 23, ginsugata sang hublag sang ginatos ka mga mamumugon ang delegasyon sini sa Makati City. Nagprotesta man ang mga mamu-

mugon sa Bacolod City, Cebu City kag Davao City.

Rekomendasyon sang misyon

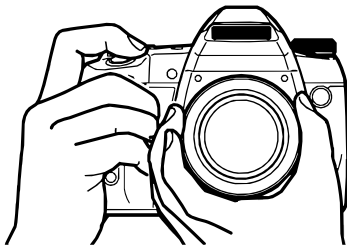
Matapos ang imbestigasyon, ginduso sang ILO ang gobyerno sang Pilipinas nga resolbahon ang mada-mo nga kaso sang ekstrahudisyal nga pagpamatay sa mga mamumugon kag pagpangidnap sa mga unyonista kag organisador. Hambal sa misyon, “dapat hatagan prayoridad ang kriminal nga imbestigasyon kag... pagpasabat.” Pwede man ini nga pangu-nahan sang isa ka komisyon nga gin-rekomenda sini nga tukuron.

Ginsaway sang misyon ang pagdalahig sang estado sa kahublagan sang mamumugon sa insurhensiya. Base sa ila, ini paglapas sa laye kag nagapaluntad sang kultura sang paturasak kag direkta nga nagalapas sa ila nga kinamatarung mag-union.

Gin-engganyo man sini ang gubyerno sang pilipinas nga pabaskugon ang mga mekanismo sang mga ahensya sang gubyerno agud sigurohaon ang kaayuhan sang mga unyon kag pangapinan ang mga kinamatarung sang pag-union. Dapat man nga aksyonan ini sang gubyerno kag magpasa sang report sa maabot nga Hunyo 5.

Ginkalipay sang All Philippine Trade Unions ang pagkilala sang ILO HLTM sa mga inagihan sang mga mamumugon kag unyon sa pungsod. Hambal pa sini, ilabi pa nila nga pabaskugon ang paghiliusa sang mga unyon kag mamumugon agud iduso sa gubyerno ang pagkilala sa ila nga mga kinamatarung, trabaho kag sweldo. Pagabantayan nila tubtob sa adlaw nga gin-ayo sang ILO nga pagreport ang gubyerno sa ila. AB

2,093

₱155,929

kada isa

lang ang rehistrado nga
guidance counselor para sa
28 milyon nga
estudyante.

Halin sa: Department of Education

sobra nga presyo sang mga **kamera**
ang ginbakal sang **DepEd**, nga kon
baklon sa *online* ukon sa ordinaryo
nga balaligyaan ang nagabili lang
sang **₱21,999**.

Justicefor23Moro

Ginpanawagan sang
pumuluyo nga Moro

ang ginpromisa sang US

sa papet nga rehimen ni Marcos para
“**padasigon**” ang pagtukod sa una nga
lima ka base militar sini sa Pilipinas
suno sa **EDCA**.

para sa mga Morong brutal na ginpatay
sang mga pulis sa palpak nga operasyon
sang SAF sadtong **Enero 25, 2015** sa
Mamasapano, Maguindanao.

Halin sa: Moro Consensus Group

79 ka adlaw

lang ang kinahanglan agud i-abswelto si **Juan**
Jose Remulla III, bata ni Justice Sec. Jesus
Crispin Remulla, sa kaso nga pagbaligya sa
iligal nga droga.

6 ka tuig

nga napriso si **Former Sen. Leila de**
Lima sa pareho nga kaso, sa pihak sa
kawad-on sang ebidensya kag pag-atras
sa mga testigo batuk sa iya.

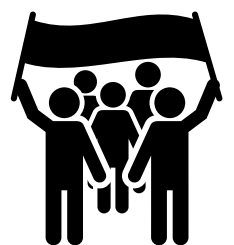
PEBRERO 4, 1899

nag-ibwal ang gyera
Pilipino-Amerikano,

sang ginpalukpan sa San Juan sang Kolonyal nga
mga suldado Amerikano ang mga Pilipino nga
hangaway kontra sa dumuluong manugsakop.

2 milyon

nagprotesta
sa France

batuk sa plano nga patas-an ang edad
sa pagretiro halin sa 62 tubtob 64.

Papuli-on ang mga gin-abuso nga mga migrante, pamatukan ang *labor export policy*

Isa si Sally sa mga migrante nga mamumugon nga bag-o lang naka-abot halin sa Kuwait. Bag-o magpauli, pila ka panahon siya nga nagtinir sa isa ka “shelter” o pasilidad sang embahada sang Pilipinas nga gintukod agud salu-on ang mga biktima sang *human trafficking* samtang ginaproseso ang ila nga pagpauli sa Pilipinas. Nagpauli si Sally nga wala, tungod bisan ka-isa wala siya ginsweldohan sang iya nga amu.

Masobra 400 ka migrante ang yara sa *shelter* sang embahada sang Pilipinas sa Kuwait, base kay Sally. Hinay kaayo ang proseso sang pagpapuli, hambal niya, kag nagagintok na nga pareho sang mga ginpreso nga sapat ang mga migrante didto. Madamu sa ila ang nagamasakit tungod sa indi makitawhanon nga kundisyon sang *shelter*. Luwas sa mga yara sa *shelter*, madamo nga migranteng Pilipino pa ang yara sa mga presohan sang Kuwait tungod sa paglayas nila sa ila mga amu kag iban pa nga paglapas sa mga sistema nga *kafala*.

Nag-atubang si Sally sa isa ka *press conference* sang grupo nga Migrante kag mga tawong simbahan sadtong Enero 27 matapos mag-gwa ang balita bahin sa brutal nga pagpatay sa isa naman ka Pilipina nga timbang sadtong Enero 18. Ginhi-muslan kag ginpatay sang bata sang iya amu si Jullebee Ranara, 35-anyos. Ginsunog kag ginhaboy ang iya nga lawas sa disyerto.

Sa atubang sang mga kamera kag mikropono, nagapakuno-kuno nga todo-bubo ang suporta sang estado, halin sa presidente tubtob sa Department of Migrant Workers kag OWWA. Sa likod sini, libu-libo pa nga mga migranteng Pilipino ang ginpabay-an sang estado sa brutal kag di makitawhanon nga mga kundisyon sa pagtrabaho sa Middle East. Halin sang 2017, nakalista na sang 6,000 ka kaso sang pagpang-abuso sa mga Pilipino nga mamumugon ang nalista sa Kuwait. Naglab-ot naman sa 126 ang ginpatay nga mga Pilipino diri halin sang 2016. kabahin diri sila ni Joanna Daniela Demafelis (2018), Constanica Lago

dayag (2019), kag Jeanelyn Villaverde (2019).

Suno sa United Methodist Church, halin sang nabalita ang pagpatay kay Ranara, indi magnubo sa 10 nga sang una nagatrabaho nga timbang sa Kuwait nga biktima man sang pagpanghimulos ang nagpalapit sa ila nga upisina. Nakapauli man sila nga buhi sa Pilipinas, bisan isa sa ila wala gid nakabaton sang anuman nga bulig halin sa guberno.

Sa tantya sang grupo nga Migrante, naglab-ot sa 15 milyon nga Pilipino ang yara sa tabok sang dagat. Nagapadala ang mga Overseas Filipino Workers (OFW) sang mga remitans nga nagabug-os sang 8.9% sang *gross domestic product* o GDP. Mayorya sa ila ang kababaenhan(59.6%) pero mas gamay ang ila mapadala nga remitans (44.47%) tungod kalabanan manubo nga klase kag barat ang ila sweldo. Madamo sa ila ang mga timbang kag pipila ang mga tigpaninlo ukon tintera.

Sa Middle East, pinakadaku ang isip sang mga Pilipino nga mamumugon sa Saudi Arabia, sunod ang sa United Arab Emirates, Kuwait kag Qatar. Sa mga pungsod nga ini, pareho sa tanan nga mga estado sa rehiyon luwas lang sa Iraq, nagaluntad ang sistema nga *kafala*. Kila-la man ang sistema nga ini bilang “sponsorship system”, kung sa diin ginatugutan sang estado ang mga indibidwal o kumpaniya nga direkta nga magkuha sang mga dumuluong nga empleyado. Sabat tanan sang naga-empleyo ang gasto sang kontraktwal nga mamumugon. Kabaylo sini, uyat niya indi lang ang palangabuhian, kundi pati ang kabuhi sang trabahador. Ginadumilian

sa mga migrante nga kontraktwal ang magbalhin sang trabaho, ginadumili man sa iya nga basta-basta na lang maghalin kag magpauli.

Resulta sang sistema nga ini, naga-eksperyensya ang mga mamumugon nga migrante sang manubo nga sweldo, indi makitawhanon nga kundisyon sa pagtrabaho, sari-sari nga pagpang-abuso kag makahilidlis nga mga krimen. Lapnagon ang pagpamintas batuk sa mga mamumugon nga kababaenhan, kabahin na ang pagpanghimulos. Sa aktwal, nagserbi nga moderno nga pagpa-ngulipon ang *kafala*.

Sadtong 2022, sa halos 6,000 nga kaso sang pagpanakit kag abuso batuk sa mga mamumugon nga migrante nga narekord sa PSA, 5,201 ang halin sa Middle East. Yara sa 200 lang sa mga ini ang napasaka sa mga korte.

Ginabaligya nga pareho sang karne

Indi lang ang sistema nga *kafala* kag kriminal kag abusado nga mga amo ang may sala sa makalulu-oy nga kahimtangan sang mga mamumugon nga kontraktwal sa luwas sang pungsod. May sala man ang reaksyunaryo nga estado sang Pilipinas nga nag-deregularisa sa proseso sang pagpadala sang mga mamumugon kag pagsalig sa mga pribado nga ahensya sang pamugon ang pag-monitor kag pagpasiguro sa ila nga kaayuhan. Makapila ka beses na man nga napamatud-an ang kainutil sang mga upisyal sang mga embahada sang guberno sa pagsalo sa mga migrante nga nagapangayo sang bulig.

Pinakamadaku nga kasal-anan sang estado ang *labor export policy* kung sa diin ginabaligya ang mga mamumugon nga Pilipino nga “pareho sang karne” sa internasyunal nga merkado sa pamugon. ginahi-

Sundan sa pahina 9

Gen. Durante kag 1001st IBde, berdugo sang Davao

I ndi na nakalikaw ang militar kag pulis sa krimen ni Brig.Gen. Jesus Durante III, kumander sang 1001st IBde, matapos nagpalayag sa publiko nga ang ebidensya nga ginpapatay niya si Yvonne Chua-Plaza, isa ka babaye nga negosyante. Mismo ang lima ka elemento sang 1001st IBde nga imbolbado sa pagpatay amo ang nagtudlo sa iya bilang utok sang krimen. Gintiro si Chua-Plaza sa atubang sang ginapuy-an niya nga balay sadtong Disyembre 30, 2022.

Luwang kay Durante, ginpangalanang nga imbolbado sa krimen ang bise kumander niya nga si Colonel Michael Licyayo kag lima pa ka suldado. Bag-o sini, ginpagwa sang mga pamilya kag abyan ni Chua-Plaza ang baylohanang sang mensahe sa telepono sa tunga niya kag ni Durante, amuman ang mga laragway sang negosyante nga bugbog ang nawong kag mga butkon. Sa mga mensahe niya, direkta niya nga ginpangalanang si Durante ang nagkastigo sa iya.

Kabahin sa mga post ni Chua-Plaza ang pamahog nga ilapta niya ang matuod nga estorya sa pagpatay sang militar sa ila ni Menardo Villanueva (Ka Bok) kag Chad Booc. Hambal niya, madamu siya sang ebidensya sa ginhimo mismo ni Durante kay Villanueva kag Booc. Ginlakipan niya sang laragway ni Ka Bok ang iya nga post kag madamo pa siya sang pareho nga laragway.

Gintalanang si Durante bilang kumander sang 1001st IBde sadtong Agosto 2021, matapos siya magserbe bilang hepe sang Presidential Security Group sang sadto presidente nga si Rodrigo Duterte. Bag-o sini, nagserbe siya nga 1st Scout Ranger Battalion, kag hepe man sang Task Force Davao.

Berdugo nga butigon

Sadtong Pebrero 24, 2022, ginpabugal ni Durante ang pagpatay sang 1001st IBde sa mga manunudlo nga sila Chad Booc kag Gelejurain Ngujo, upod ang mga sibilyan nga sila ni Elgyn Balonga, Tirso Añar kag Robert Aragon sa New Bataan, Davao de Oro. Ginatum-ok ni Durante nga napatay ang lima sa isa ka engkwentro, bisan pa nga ginpanginwala na sang lokal nga yunit sang hangaway nga may nahitabo nga inaway sa lugar. Nag-gwa sa awtopsiya sa bangkay

ni Booc nga hungod siya nga ginpatay.

Si Durante man ang nag-annunyo sa mga kabutigan nga napatay sa mga engkwentro ang tatlo ka mga kadre sang Partido sa Southern Mindanao Region sadtong 2022.

Isa diri si Villanueva sa ginahambal niya nga napatay sa Barangay Libudon sa Mabini, Davao de Oro sadtong Enero 5, 2022. Ang matuod, Disyembre 2021 pa uyat sang 1001st IBde si Villanueva. gintago kag gintortur siya bag-o ginpatay kag ginpagwa sang patay na. Ginpatay man sang mga berdugo si Sandra Reyes (Ka Kaye) nga ginatantya nadakop kadungan ni Ka Bok.

Isa pa ka makasilidni nga kaso ni Durante kag sang 1001st IBde ang pagkuha, pagtago kag sa ulihi hungod nga pagpatay kay Ezequiel Daguman (Ka Rey) sadtong Marso 2022.

Halin sa pahina 8

mo ini sang estado agud masigpot ang maksimum nga remitans nga igapadala nila. Base sa Migrante, ginatulod sang estado and deregulasyon sang deployment agud ipabilin nga “competitive” ukon ibaligya ang mga mamumugon. Hambal pa sini, integrado sa patakaran nga ini ang pag-antus sang mga timbang sa ila kahimtangan kung sa diin ginapatigayon sini ang mga mamumugon bisan sa abusado nga amu kag ginapasa ang obligasyon nga serbisyo sa mga *recruitment agency* sa

panahon nga sila ang gina-ipit, ginasaakit ukon ginahanaan nga patyon.

Kada adlaw, masobra 6,000 Pilipino ang nagagwa sa pungsod para magtrabaho. Samtang gadaku nga gadaku ang ila kadamuon, nagagamay naman ang ikasarang kag interes sang estado nga protektaran sila.

Ginakondinar sang Migrante ang patakaran sang *labor export* kag panawagan nga ibasura ini. Sa baylo nga ibaligya ang mga mamumugon, dapat hinanali nga balayon sang es-

tado ang pangmalawigon nga programa sang reintegrasyon sa mga mamumugon. Lubos nga mapuslan sang mga pungsod ang mga ikasarang kag kusog-pangabudlay sang mga nars, titser, *caregiver*, kag madamo pa nga iban nga napilitan magtrabaho sa iban nga pungsod. Kadungan sini, dapat hinanali nga mapapauli ang tanan nga mga mamumugon nga kontraktwal nga naga-antus subong sa iban nga pungsod kag angkunon ang hustisya para sa tanan nga mga biktima sang pagpamintas, pagpang-abuso kag pagpatay.

Armado nga pagbato sa Myanmar, nagasingki

Nagasingki ang armado nga pagbato sang pumuluyo sang Myanmar batuk sa pagpang-atake militar samtang manogsulod sa ikatatlo nga tuig sang brutal nga paghari sini.

Sadtong Pebrero 1, ginbalita nga naglab-ot sa 43 ka armado nga pwersa sang hunta ang napatay sa mga rehiyon sang Mandalay, Sagaing kag Magwe, sa sulod lamang sang tatlo ka adlaw.

Upod na diri ang ila nga kumander sang Tatmadaw nga gin-ambus sa haywey sang banwa sang Shwebo, rehiyon sang Sagaing, gamit ang mga *landmine*. Sa pagpakighinun-anon sa isa ka hangaway nga nagpatigayon sang ambus, naggamit sila sang mga *landmine* nga sila mismo ang naghi-mo. Bisan pa delikado ang operasyon tungod kinahanglanon nila nga magdikit sa kampo nga pwersa-batalyon, natigayon sang 11-katawo nga tim ang opensiba agud patyon ang hunta. Trese ka pwersa sang hunta ang napatay kag anom ang napilasan.

Lima pa ka pwersa sang hunta sa banwa sang Ayadaw sa pareho nga rehiyon ang napatay matapos ginhu-logan sang bomba ang ila nga tsek-poynt kag detatsment gamit ang isa ka *drone*. Isa ka tim nga may apat-

katawo ang nagtigayon sang *drone strike* nga naghulog sang walo ka bomba. Luwas sa lima ka patay, 10 ka pwersa pa sang hunta ang napilasan.

Sa Sagaing gihapon, duha ka pwersa sang hunta ang napatay kag madamo ang napilasan sa tatlo ka hamulag nga reyd sa detatsment kag istasyon sang pulis. Duha pa ang napatay kag madamo ang napilasan sang gin-ambus sang mga armado nga pumuluyo ang 60-katawo nga yunit sang Tatmadaw sang 18 ka *landmine*. Mga *landmine* man ang gingamit sang mga armado nga pumuluyo sa mga operasyon sini sa Magwe kag Mandalay.

Samtang, tuso nga ginpalawig sang hunta militar ang paghari sini sang dugang nga anom ka bulan. Bisan pa, sa ginpromisa sini nga magalunsar sang eleksyon agud liwat nga tukuron ang sibilyan nga gubyrno isa ka tuig matapos magkudeta para agawon ang estado nga poder sadtong Pebrero 1, 2021.

Ginpwesto sang kudeta nga ini sa gahum si Gen. Min Ang Hlaing,

ang nanguna sa kudeta. Liwat nga ginpreso sang militar si Aung San Suu Kyi nga sadto nagatindog nga lider sang sibilyan nga gubyrno.

Bisan pa ilunsar ang eleksyon, nagakabalaka ang kadam-an nga gamiton lamang ini sang hunta agud himuon nga lehitimo ang paghari militar. Ini tungod ginhusgaran sini ang karibal nga si Aung San Suu Kyi sang pagkapreso sang tubtob 33 ka tuig sa mga kaso nga ginpasaka sang hunta batuk sa iya. Gindihon ang mga silot sa mga likom kag maanomalya nga pagtaral.

Sa idalom sang brutal nga hunta militar, nakasumalang sang grabe nga terorismo kag pagpang-ipit ang pumuluyo sang Myanmar. Sa nagligad nga duha ka tuig, halos 3,000 sibilyan ang ginpatay sang hunta, kalabanang mga matawhay nga nagaprotesta. Masobra 18,000 ang ginpreso tungod sa ila pagpamatuk sa kudeta kag pagduso nga ibalik ang ginpili nga upisyal sa pwesto kag ang mga kinamatarung sibil sang pumuluyo.

Sa kaumhan, lapnagon ang pagpanghulog sang bomba halin sa kaha-waan nga nagpatay pati sa mga bata kag mga tigulang. Kabahin sa pinakamabaskog ang pagbomba sang Tatmadaw sa isa ka eskwelahan sadtong Setyembre 2022 nga nagpatay sa indi magnubo sa 11 ka bata nga estudyante. Ginsundan ini sang pagbomba sa isa ka konsyerto sang mga tuman-dok nga Kachin nga nagpatay sa 50 katawo kag nagpilas sa 70 iban pa.

Lapnagon man ang pagpangsu-nog sang kabalayan kag pagpalayas sa mga komunidad. Libu-libo nga pumuluyo, kalabanang halin sa pungsodnon nga minorya, ang napilitan nga magtabok sa mga dulunan padulong sa Thailand kag India para magsang-twaryo. Sa pihak sang makasilidni nga paglapas sang hunta sa mga tawhanon nga kinamatarung kag internasyunal nga makitawhanon nga laye, padayon ini nga ginasuportahan sang mga imperyalista nga korporasyon, kabahin ang dalagku nga kumpaniya sang gatong nga Total. **AB**

Pasidungog sang CPI (Maoist) : Ka Joma, proletaryong internasyunalista

BILANG PASIDUNGOG kag pagkilala sa mga kontribusyon ni Kaupod Jose Maria Sison sa internasyunal nga kahublagan komunista, ginpangunahan sang Communist Party of India (Maoist) ang “Adlaw sa Pagpasidungog kay Kaupod Joma” sadtong Enero 16. Nagtilipon ang mga myembro sang CPI (Maoist), mga hangaway sang People’s Liberation Guerilla Army (PLGA) kag mga myembro sang rebolusyonaryo nga organisasyon sa India agud saulogon si Ka Joma.

Bitbit ang dalagku nga streymers nga pula, mga plakard kag pula nga bandera, nagmartsa ang gatusan ka pumuluyo kag mga hangaway Indiano sa isa ka wala gintumod nga komunidad. Kalabanang sa ila ang mga tumanduk sa India kag pamilya nga halin sa komunidad sa baseng masa sang PLA kag CPI (Maoist). Nagaunod ang mga streymers kag plakard nila sang tinaga nga: “Pula nga saludo Ka Joma!” Nakapormasyon man ang mga hangaway sang PLGA kag taas kamao ginasaludohan si Ka Joma. Nagpahayag man sang pagkig-isa ang iban nga mga rebolusyonaryo kag partido komunista kag organisasyon sa Adlaw sang pagdumdom.

Antes pa sini, madamu na daan sang internasyunal nga organisasyon ang nagakilala kay Ka Joma sang siya ang nagpanaw. Ginasaludohan siya sang kadam-an nga organisasyon sa iya kontribusyon sa pagsulong sa internasyunal nga kahublagan komunista kag pagpadayon sang kontra-imperyalismo nga kahublagan sa bug-os kalibutan.